

EELHINNANG

Kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse eelhindang on antud lähtudes KeHJS § 6 lg 3 kriteeriumitest:

1. Tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimused

1.1. Maakasutus

Värati sadam (edaspidi *sadam*) asub Pärnumaal Tõstamaa vallas Värati külas Tõstamaa kalatehase kinnistul (katastritunnus 82602:004:0232) ja sellega piirneval merealal Liivi lahes (Värati lõpp). Värati sadam asub endisaegse Tõstamaa kalatehase territooriumil. 2013. aastal korrastati sadama territoorium ning osaliselt süvendati akvatooriumi ja korrastati kaldakindlustust. Paigaldati ujuvkai 18 alusele. Hetkel pakub Värati sadam harrastusmeresõitjatele sildumisvõimalust, kuid ei paku tugi- ega mugavusteenuseid. Vallavalitsuse arendusplaanid näevad ette Värati sadama arendamist harrastusmeresõitjat vastuvõtvaks väikesadamaks, mis pakub esmaseid tugi- ja mugavusteenuseid.

1.2. Alal esinevad loodusvarad, nende omadused ja taastumisvõime ning looduskeskkonna vastupanuvõime

Sadama veealal ja sellega piirneval maismaa-alal ei esine loodusvarasid kasutataval kujul.

1.3. Märgalade, randade ja kallaste, pinnavormide, metsade, kaitstavate loodusobjektide, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku alade vastupanuvõime

Sadama akvatoorium piirneb vahetult Pärnu lahe hoiualaga, mis kuulub Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnuala koosseisus ning mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Pärnu lahe hoiuala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”.

Sadamast linnulennult *ca* 200 m algab Tõstamaa maastikukaitseala. Tõstamaa maastikukaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta:

- 1) rannamaastikku ning sealset elustikku;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas.
- 3) liiki, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab II lisas ning mis on ühtlasi III kaitsekategooria liik. Selleks liigiks on emaputk (*Angelica palustris*).
- 4) liike, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas ja mis on ühtlasi II ja III kategooria kaitsealused liigid.
- 5) liike, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab II lisas ja mis on ühtlasi II ja III kategooria kaitsealused liigid.

6) liike, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab II lisas ja mis ei kuulu kaitsekategooriatesse.

Sadama piirkonnas olulisi liike ega elupaigatüüpe registreeritud ei ole.

1.4. Alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

1.5. Maareformi seaduse tähenduses tiheasutusega alade ning ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõime

Sadam asub hajaasustusalal eramajade piirkonnas. Tõstamaa kalatehase kinnistu (82602:004:0232), millel sadam paikneb on 9,24 ha suurune ning selle sihtotstarve on 100% tootmismaa. Sadama võimalikus mõjupiirkonnas ei asu ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega objekte.

2. Tegevuse iseloom, kaasa arvatud selle tehnoloogiline tase

Sadama territooriumile on planeeritud 31 väikelaeva sildumiskohta. Sadama merepoolne osa on ette nähtud süvendada sügavuseni 2,5 m. Maapoolne akvatoorium süvendatakse kuni 2,0 m. Sadama faarvaater e sissesõidutee on 20 m lai. See tähistatakse ja süvendatakse sügavuseni 2,5 m. Sadama kaitseks lainetuse eest rajatakse lõunapoolsesse ja põhjapoolsesse külge lainemurdja. Süvendatakse 9732 m³ merepõhja setteid, millest 5198 m³ kasutatakse lainemurdjate muldkeha ehitamiseks ja ülejäänud 4534 m³ territooriumi tasandamiseks. Tahkeid aineid uputatakse merre lainemurdjate kivikindlustuse osas mahus 4648 m³. Kivikindlustuseks kasutatakse looduslikke kivirahne. Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid on:

X-6463224.9 Y-499383.7;

X-6463166.7 Y-499255.9;

X-6463120.1 Y-499268.7;

X-6463175.3 Y-499397.

Enamus ehitus ja süvendustöid on võimalik teostada roomikekskavaatoriga. Sadama sissesõidutee süvendustööd teostatakse ujuvekskavaatoriga.

2.1. Loodusvarade kasutamine

Sadama ehitamise käigus toimub vee erikasutus, selle kirjeldus ja materjalide kasutus on antud eelmises punktis.

2.2. Jäätme- ja energiamahukus

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse jäätmeseaduses sätestatud korras.

2.3. Lähipiirkonna teised tegevused

Tõstamaa kalatehase kinnistul paikneb väga palju endise kalatehase hooneid. Kinnistu külgneb põhja poolt erasadamaga (82602:004:0188), Ranna elamuga (82602:004:0034) kohaliku teega

nr 8260223 (82602:004:0232), ida poolt kohaliku teega nr 8260214 (82602:004:0362), Vaevamäe elamumaaga (82602:004:0250), Värati Elamu elamumaaga (82602:004:0254), Olevi elamuga (82602:004:0162) lõuna poolt riigimaaga ja lääne poolt merega. 2013. aastal on korrastatud sadama territoorium ja paigaldatud ujukvaid. Sadam on kasutusel avaliku sadamana. Peamiselt kasutavad seda kohalikud kutselised ja hobikorralised kalamehed

3. Tegevusega kaasnevatest tagajärgedest

3.1. Vesi ja pinnas

Taotlusest nähtub, et süvendustööd toimuvad Värati lõpu madalas meres mahus kuni 9732 m³. Süvendatavaks pinnaseks on valdavalt liiv, kruus, kivid ja muda. Kogu süvendatav pinnas on tavaline merepõhi, mille hulgas ei ole jäätmeid ega saasteaineid. Piirkonna kalastik koosneb peamiselt tavalistest riimveelistest kalaliikidest ning ala ei ole oluline ohustatud ja kaitsealustele kalaliikidele. Haruldasi kalaliike piirkonnast tabatud ei ole.

Kuna osa eemaldatavast pinnasest kuulub liiva ja muda kategooriasse, tekib piirkonnas süvendamise käigus paratamatult suuremas koguses heljunit, mistõttu tuleb süvendustööd planeerida väljapoole kalade tavapärasest kudeaega (15.04 - 30.06), et vältida negatiivset mõju kalastikule. Kui vee erikasutusega seotud töid tehakse ajal, mil kalade noorjärgud on jõudnud piisavalt suureks kasvada, et süvenduspiirkonnast eemale ujuda, ei mõjuta süvendamine ja ehitustööd neid otseselt. Selleks, et vältida heljuni kandumist laiemale merealale, tuleb süvendustööd peatada, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem.

Sadama ehitamisega kaasnevate süvendustööde käigus süvendatavaid setted on kavas kasutada sadama lainemurdjate ehitamisel ning sadama täitetöödel, mis vastab säästva arengu põhimõtetele. Täidetaval merealal põhjaloomastik maetakse täitematerjali alla ja see hävib ning ei taastu. Täitetööde mõju on pöördumatu. Eesti rannikumeres tehtud uuringud näitavad, et pärast põhjaelustiku hävinemist merepõhjas võib see liivasel pinnasel taastuda kuni 3 aasta möödumisel.

Sadama süvendamine, süvendatud materjaliga mere täitmine ja uute sadamarajatiste ehitamine ei avalda olulist mõju rannalähedasel alal hüdrodünaamilisele režiimile, mis omakorda võiks põhjustada ümberkaudsete randade olulisi muutusi.

Vee erikasutusega seotud tööd on kokkuvõttes lokaalsed, mistõttu puudub vajadus vee erikasutuse aegse ja järgse seire teostamiseks.

3.2. Õhu saastatus

Sadama ehitamise käigus toimuv vee erikasutus ei põhjusta olulisi muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas. Vähenenud mõju ümbritsevale keskkonnale võib avalduda eelkõige ehitustöödel kasutatava tehnikaga seoses, kuid seda mõju ei saa pidada oluliseks.

3.3. Jäätmete ke

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse vastavalt õigusaktides sätestatule.

3.4. Müra

Tegevusega võib kaasneda müra, kuid eeldatavalt ei ületa müratase kinnistu piiril sätestatud piirmäärasid müra osas. Sadama mõjupiirkonnas asuvad vaid üksikud elumajad, mistõttu ei ole müra mõju oluline piirkonna elanikele.

3.5. Vibratsioon

Eeldatavalt ei teki vee erikasutuse käigus vibratsiooni, mis põhjustaks olulisi muutusi antud piirkonnas.

3.6. Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valguse, soojuse ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate ja veokite diiselmootoritega.

4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Sadama ehitamise käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avariid. Eeldus heast koostööst ja ladusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva maastiku ja vee kahjustamine.

5. Kavandatava tegevuse eeldatavast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale

Sadam piirneb vahetult Natura 2000 võrgustiku Pärnu lahe linnualaga, mistõttu tuleb kavandatud tööd teha lindude rände- ja pesitsusaja välisel perioodil, et vältida eeldatavaid ebasoodsaid häiringuid. Seega on vee erikasutusega seotud tööde tegemine keelatud lindude peamisel pesitsus perioodil 15.04 - 15.07.

5.1. Kavandatava tegevuse eeldatav mõju mõnele muule kaitstavale loodusobjektile

Vastavalt taotluses toodud infole, ei mõjuta kavandatud tegevuse muid kaitstavaid loodusobjekte ja liike.

6. KeHJS § 6 lg 3 punktides 1–4¹ nimetatuga kaasneva mõju suurus, ruumiline ulatus, kestus, sagedust ja pöördumus, toime, kumulatiivsus ja piiriülene mõju ning mõju ilmnemise tõenäosus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, kuna:

- kavandatud tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid juhul, kui vee erikasutusega seotud töid tehakse väljapool lindude pesitsusaega (15.04 - 15.07);
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju veekeskkonnale, sh merepõhja elustikule ja kalastikule juhul kui töid tehakse väljapool kalade kudeaega (15.04 – 30.06);
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületa piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;

- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.